

Läxa: Upplysningstiden och dess idéer

Redogörelse

- **Årskurs:** Åk 7 – 9
 - **Ämne:** Historia
 - **Tema:** Undersök upplysningstiden och dess idéer
-

Ordkollen

Här listas tio ämnesord på läxans tema som är bra att känna till betydelsen av.

1. **Upplysningstiden:** En epok under 1600- och 1700-talen som betonade förnuft, vetenskap och individens rättigheter.
 2. **Rationalism:** Filosofisk riktning som betonar förnuftets roll i kunskapsinhämtning.
 3. **Empirism:** Teori om att kunskap kommer främst från sinneserfarenheter.
 4. **Social kontrakt:** Idé om att samhället bygger på överenskommelser mellan individer och staten.
 5. **Sekularism:** Separation mellan religion och statligt byggande.
 6. **Naturrätt:** Tanken att vissa rättigheter är universella och obrytbara.
 7. **Frihet:** Individens rätt att tänka och agera utan ogrundade begränsningar.
 8. **Jämlikhet:** Alla individer har samma värde och rättigheter.
 9. **Vetenskaplig metod:** Systematisk undersökning baserad på observation och experiment.
 10. **Oupartiskhet:** Objektivitet och rättvis behandling utan fördomar.
-

Instuderingsfrågor

1. Vad kännetecknar upplysningstiden?
2. Vilka centrala idéer framhöll upplysningstänkare?
3. Hur påverkade upplysningstiden politiska system?
4. Vem var Voltaire och vilken roll spelade han under upplysningstiden?
5. Förklara begreppet social kontrakt.
6. Hur bidrog upplysningstiden till utvecklingen av vetenskapen?
7. Vad innebär sekularism och hur manifesterades det under upplysningstiden?
8. Beskriv skillnaden mellan rationalism och empirism.
9. Hur påverkade upplysningstidens idéer synen på individens

rättigheter?

10. Vilka var de viktigaste verken som representerar upplysningens tankar?

Övning

Nedan listas uppgifter och fyra svarsalternativ. Du ska ringa in det alternativ som är korrekt. Observera att av de fyra alternativen är endast ett korrekt.

Uppgift	A	B	C	D
1. Vem skrev "□□" som kritiserade absolutism?	A) John Locke	B) Jean-Jacques Rousseau	C) Montesquieu	D) Voltaire
2. Vad betonar rationalismen?	A) Sinneserfarenheter	B) Förnuft och logik	C) Tradition och kultur	D) Emotioner
3. Vilken idé är central i naturrätten?	A) Teknologisk utveckling	B) Universella rättigheter	C) Ekonomisk tillväxt	D) Konstnärlig frihet
4. Vad innebär sekularism?	A) Religionens dominans i samhället	B) Separation mellan religion och stat	C) Förbud mot alla religiösa uttryck	D) Ökad religiös påverkan
5. Vilken filosof är kopplad till empirismen?	A) René Descartes	B) Immanuel Kant	C) David Hume	D) Baruch Spinoza
6. Social kontraktsteori handlar om	A) Ekonomiska avtal mellan länder	B) Överenskommelser mellan individer och staten	C) Familjers inbördes relationer	D) Handel mellan företag
7. Vad var upplysningstidens syn på vetenskap?	A) Vetenskap skulle styras av kyrkan	B) Vetenskap är baserad på förnuft och observation	C) Vetenskap är irrelevant	D) Vetenskap bör alltid vara teoretisk
8. Vilket verk är en viktig text från upplysningstiden?	A) "Den sociala djurarten"	B) "Påvelekens underminerande"	C) "Om lagarnas andar"	D) "Candide"
9. Jämlikhet under upplysningstiden syftade till att	A) Alla människor ska ha samma ekonomiska status	B) Alla individer har samma rättigheter	C) Alla bör följa samma religion	D) Alla ska ha samma utbildning
10. Vilken upplysningstänkarens idéer influerade den franska revolutionen mest?	A) Voltaire	B) John Locke	C) Jean-Jacques Rousseau	D) Immanuel Kant

Skrivuppgifter

Här presenteras tre olika skrivuppgifter som är utformade på tre olika svårighetsnivåer: enkel, medel och svår.

Skrivuppgift 1: Enkla idéer från upplysningstiden

Beskriv två viktiga idéer från upplysningstiden och förklara hur de påverkade samhället.

Svarslängd: ca. 200 ord (En fjärdedels sida)

Skrivuppgift 2: Upplysningstidens inflytande på politiken

Analysera hur upplysningstidens idéer påverkade de politiska förändringarna under 1700-talet. Ge exempel på minst två konkreta förändringar.

Svarslängd: ca. 350 ord (En halv sida)

Skrivuppgift 3: Jämförelse av filosofiska tankar

Jämför och kontrastera rationalism och empirism som filosofiska inriktningar under upplysningstiden. Diskutera deras inflytande på dagens vetenskapliga metoder.

Svarslängd: ca. 400 ord (Två halva sidor)

Tags: [Läxa](#)